

Adunările populare se răspândesc în Turcia: o lecție de democrație

Jerome Roos

2013

Ceva uimitor se întâmplă în Istanbul. Pe lângă liniștitul “om în picioare” ce are loc în toată țara, întruniri ale oamenilor încep cu încetul să apară în cartierele din oraș. Ca și în Spania, Grecia și în mișcările de Occupy de până acum, protestatarii din Turcia încep să-și contrapună propria democrație directă democrației prefăcute propusă de statul neoliberal autoritar al lui Erdogan. Dacă mai era vreo îndoială, asta demonstrează cât de întrepesute sunt luptele globale.

În timp ce statul își lansează vânătoarea nemiloasă de protestatari, activiști și tweeter-i, mii de oameni încep să se adune cu demnitate prin tot orașul în variate spații publice. După cum raportează Oscar ten Houten din Istanbul, adunarea galeriei echipei de fotbal Beşiktaş din parcul Abbasaga, ce continua de zile întregi, și-a triplat numărul de participanți. Marți seară în total având loc zece adunări populare doar în Istanbul și cel puțin încă unul în Izmir. După cum scrie Oskar pe blogul său (pe care l-a început la ocuparea Puerta del Sol din Madrid în 2011):

Aceste întâlniri nu mai au de a face cu solidaritatea cu Taksim. Sunt inițiative spontane ale oamenilor locali ce s-au săturat de lipsa de atenție a lui Erdogan pentru cetățenii turci, pentru drepturile și libertățile lor, istoria, credința și tradițiile lor. ... Sosim în Kadıköy și nu mi-a venit să cred că asta se întâmplă cu adevărat. Mai mult de două mii de oameni se adunaseră pe iarbă, pentru a-și exprima mânia în legătură cu evacuarea efectuată de guvern în Gezi și pentru a-și împărtăși speranțele pentru o Turcie mai bună. Ca oriunde altundeva, era o parte a populației ce includea toate rasele și credințele.

În mod interesant, membrii adunărilor populare din Turcia folosesc aceleași semne făcute cu mâinile ca și *indignados*, indicând că unele dintre metodele lor erau inspirate direct din protestele democrației reale din Spania. Acest fapt, la rândul său, pare să confirme ideea ce am subliniat-o foarte devreme în mișcarea turcească și o revendicare pe care mulți activiști turci au făcut-o auzită de la început: că această mișcare nu e doar un protest local sau național, ci face parte din lupta globală împotriva naturii subversive a reprezentării în democrația capitalistă și pentru democrația *reală* și eliberarea totală.

Ce este atunci democrația reală? În mod evident e dificil a avea un răspuns clar la o întrebare atât de complexă, luând în considerare că oameni diferiți vor interpreta ideea (și idealul) în mod diferit. Este destul de ușor totuși, a identifica ceea ce nu este. Democrația înseamnă domnia poporului. Ca rezultat, atunci când interesele corporatiste și amăgirile religioase încep să domine guvernul, aceea nu mai e democrație. De fapt, când doar o restrânsă elită de politicieni aleși e delegată a vorbi în fața restului, aceea nu e *domnia* poporului, ci a *reprezentării* sale.

Experimentele cu democrația directă din lumea întreagă – sub forma auto-organizării orizontale, prin adunări populare, rețele descentralizate de ajutor mutual, grupuri de lucru tematice, ș.a.m.d. – furnizează o privire fugară a cum ar putea arăta o altă lume. Desigur, nimic din toate acestea nu înseamnă că protestatarii au un plan în mână privind societatea revoluționară ideală; însă ei testează activ și încearcă diferite modele pentru a vedea cum mari grupuri de oameni se pot organiza efectiv fără o conducere ierarhizată sau centralizată.

Anul trecut, în timp ce filmam primul documentar ROAR – *Utopia la orizont* – în Atena, i-am luat un interviu lui Manolis Glezos, eroul rezistenței grecești din al doilea război mondial, care momentan e parlamentar din partea coaliției stângii radicale. Glezos a experimentat cu democrația directă pe când era primar pe insula Naxos. Chiar dacă Glezos încă crede că un parlament controlat de forța populară poate ajuta activiștii în lupta lor, el insistă că revoluția cetățenilor ca atare nu poate înainta dacă oamenii nu se organizează de la bază.

Atunci cum vine cu adunările populare din piața Syntagma, Purta del Sol și parcul Zuccotti? A fost aceea democrație reală? Când l-am întrebat pe Glezos s-a uitat la noi cu un zâmbet amuzat pe față și – spre surprinderea noastră – a răspuns simplu: “Nu. Aceea nu e democrație. Cum pot câteva mii de oameni adunați într-o piață să pretindă că vorbesc în numele a milioanele ce locuiesc în regiune? Aceea nu e democrație – e o *lecție* în democrație. Dacă această mișcare vrea să supraviețuiască, modelul ei direct democratic trebuie să se răspândească în cartiere și în locurile de muncă. Doar atunci vom începe să vedem apariția unei societăți cu adevărat democratice.”

Ceea ce vrea să spună Glezos, cu alte cuvinte, e că pentru ca democrația directă să funcționeze, adunările trebuie radicalizate și extinse în locurile de muncă sub forma auto-gestionării muncitorești, ca în cazul inspirațional al fabricii Vio.Me din Grecia. În mod evident, nimic din toate acestea nu vor fi suficiente pentru a răsturna sistemul statului capitalist ca atare; însă e un început ce ajută la implicarea oamenilor în forme diferite de luare a deciziilor, forme diferite de producție și diferite forme de a fi, a gândi și a interacționa. Într-un cuvânt, ține de ridicarea fundațiilor sociale ale auto-organizării, ce ne vor da șansa de a înlocui instituțiile opresive ale statului capitalist când va veni momentul.

Dar mai este ceva. Democrația directă a piețelor vrea să transmită și că nu putem aștepta ca o revoluție îndepărtată să răstoarne sistemul capitalist. Ne aflăm în fața unei tragedii umanitare globale, un dezastru ecologic și o profundă criză politică și socială. *Trebuie* să acționăm acum. Nu putem aștepta ca elitele corporatiste să o facă pentru noi. Nu putem avea încredere că reprezentanții politici vor duce procesul înainte. Singurii în care putem avea încredere suntem noi înșine. *Noi*, oamenii, vom trebui să ducem această revoluție înainte. Începând de acum.

Totuși, la un nivel mai umil – cu toate acestea poate cel mai important – trebuie să avem grijă să nu fetișizăm democrația directă. La sfârșitul zilei, adunarea e un fenomen foarte simplu: ține de oamenii obișnuiți ce vor să fie auziți și să aibă ceva de zis privind propria viață. Adunările sunt un mod ce permite acelor ce și-au ținut gura închisă ani de zile să se ridice în cele din urmă cu demnitate și să-și spună gândul – *și să se facă auziți*. Ține de recuperarea sensului colectiv al umanității de la ghiarele lacome și de la instituțiile nereprezentative ale statului capitalist.

Astfel, adunările sunt o formă crucială și frumoasă de angajare socială și participare politică. În viitor, ele vor fi mărite pentru a acoperi segmente cât mai multe și mai diverse ale populației. Însă chiar și în aceste momente de înflăcărare, când vedem oameni luând lucrurile în propriile mâini și pun în practică democrația reală în locurile unde trăiesc și lucrează, trebuie să rămânem realiști: acesta e doar începutul. Statul capitalist supraviețuiește și crearea societății noastre paralele nu este de ajuns. Trebuie să ne auto-organizăm și să ne împingem căutarea autonomiei în afară până va cuprinde întreaga societate.

Din fericire, există speranța că asemenea aspirații radicale nu sunt doar un vis ireal. Ca semn al faptului că această mișcare a dereglat fluxul violent al autorității statului turcesc, stau acțiunile guvernului ce se folosește de metode tot mai disperate de represiune, arestând oameni ce au fost văzuți la proteste sau care au trimis tweet-uri “provocatoare” și chiar amenință să trimită armata. După cum spune Oscar: “autoritățile tot nu-și dau seama ce se petrece. Caută lideri, oameni de corupt sau de eliminat. Însă aceștia nu există. Nu suntem o organizație, suntem o rețea largă cât lumea (world wide web). Suntem oamenii aflați pe pragul de a schimba timpurile ce le trăim.”

Biblioteca Anarhistă

Jerome Roos

Adunările populare se răspândesc în Turcia: o lecție de democrație
2013

Preluat la 15.12.2022 de la <https://centruldecultura.wordpress.com/>

ro.theanarchistlibrary.org